

שְׁנוּי־צוֹרְתָהּ שֶׁל הַמְּדִינָה

מאת

אלפרדו רוקו

מיניסטר המשפטים באיטליה

מרכזם ועיקרם של השגיה המפוארים של המהפכה הפאשיסטית, שקבעה יסוד משפטי ומוסרי חדש לחיי איטליה לכל גילוייהם, הוא שינוי צורתה של המדינה.

שינוי־צורה זה נעשה בהדרגה, אך ללא הפסק, מיום העליה על רומי. ואף־על־פי־כן אפשר להבחין בו שתי תקופות, ותאריך היסטורי מבדיל ביניהן. משעה שעלה הפאשיסמוס לשלטון, פתחו בשורה של ריפורמות מקיפות וראדיקליות. בין הראשונות יש להזכיר ביחוד את הריפורמה החינוכית המקפת, שהניחה את הבסיס לבית־ספר, שהוא מתוך לא את האינטלקט בלבד אלא אף את הנפש, מתוך יסודו הדתי והלאומי, שנועד ליצור את איטליה החדשה.

חשובות מאד היו הריפורמות הכספיות, שסייעו לריאורגאניזציה של סדרי־הכספים של המדינה ואיפשרו את יצובו של התקציב, תנאי הכרחי לתקנתם של סדרי־הכספים והכלכלה באיטליה. גם במשטר ההיירארכי והבורוקראטי נעשו תיקונים, וכך הוכנסו סדר ומשמעת בשטח זה, שהיה מאז אחד מן הנוחים ביותר לקנוניות החשודות של הדימאגוגיה. בהנהלת המשפט נעשו ריפורמות מקיפות של ממש, שהעיקריות בהן היו הריבזיה על הגלילות של בתי־הדין ואיחודם של בתי־הדין לערעורים—שאיפות ישנות, שאי־אפשר היה להגשימן מפני התנגדותם העזה של המחוזות והאינטרסים שלהם. שהמשטר הפארלמנטרי הישן לא יכול ולא ידע לעמוד בפניהם.

כל הריפורמות הללו, שאת חשיבותן הגדולה יש לציין ולהדגיש, כבר נתאשרו בתוקף הזמן, שהראה לעין את יסודן המוצק, בלא שנתעלם. כמובן, מכמה שכלולים מיוחדים, שבהמשך הזמן נתברר הצורך בהם לשם תיקונן של שגיאות־של־פרטים,—שגיאות, שאין להמנע מהן במפעל ענקי מעין זה. במשך זמן קצר אספו את פרין של החקירות הממושכות ותכניות־התחוקה, שעבודן ארך

שנים : גישומן העיד על הכוח-היוצר של הפאשיסמוס, שהוליד קצב חדש בפעולתה של הממשלה, וגישה תוך חדשים מספר דבר, שהמשלות הקודמות לא עלה בידן לעשותו במשך כמה וכמה שנים. ריפורמות אלו היתה להן השפעה מדינית, שאין לזלזל בה, ואולם בעצם היו בעלות אופי תכני בעיקרו. בתקופה ראשונה זו, שמטבעה מוכרחת היתה להיות תקופה של מעבר ושל הכנה יסודית לסוף מפעלו של הפאשיסמוס, לא יכלה הריפורמה התחוקית והמדינית להתגשם באופן ממשי ומלא.

ואמנם, כדי שיהיו לה, לריפורמה תחוקית מקפת במשטר ובמבנה של המדינה, קיום וערך, צריך שתקדם לה תמורה עמוקה ברוח הצבור. בכוח-הסוחף העצום שלו פעל הפאשיסמוס במהירות על כוחם של האיטלקים וחדש את חייה הציבוריים של האומה. אז הגיעה שעתו של הפאשיסמוס למשול לבדו. ראש הממשלה, בכוח האינטואיציה הבלתי-טועה, שהיא מנקה אותו בשעות הקשות ביותר, השיג את המצב כהיותו, ובנאומו הזכיר מן השלשה ביאנואר שנת 1925 פתח את התקופה החדשה במהפכה. אז מחו כל זכר לשתוף-העבודה עם שאר המפלגות. שיירי העולם המדיני הישן נעלמו, והפאשיסמוס שלט במדינה לבדו. רוח-הצבור נתבגרה עד כדי להזניח כליל את הסדרים הישנים במשפט ובפוליטיקה, שכבר נראה שעבר זמנם. התחילו, איפוא, בריפורמה של המשטר, שהיתה צריכה לתת למדינה האיטלקית דמות חדשה בכוח שינוי-מבנה גמור, כאותו שינוי-מהות, שכבר הביאה לתוכה הממשלה הפאשיסטית. על חורבותיה של המדינה הליבראלית-דימוקראטית התנשאה המדינה הפאשיסטית, ובנינה המוצק והנכון עתיד היה להשתכלל במהירות.

וכך גם בתכנה גם בצורתה החיצונית המדינה הפאשיסטית היא נגודה המוחלט של המדינה הליבראלית-הדימוקראטית, שהביאה את האימה האיטלקית עד עברייפי-פחת. יסודה המוצק הוא עצם תורת הפאשיסמוס, שהמהפכה קבעה אותה בעקביות עקשנית, בדרך אורגאנית ושלמה. יצירתה של מדינה בעלת סמכות סוברנית באמת, שהיא השולטת בכל הכוחות הקיימים בארץ, ובאותה שעה עומדת היא במגע תמידי עם ההמונים, יודעת לכוון את שאיפותיהם, להשכילם, לשקוד על עניניהם : זוהי תפיסתו המדינית של הפאשיסמוס.

ותורה זו הריהי מנוגדת בתכלית למושגים הדימוקראטיים והליברליים, שכולם אינם אלא תוצאותיה של תורה פילוסופית, אכזוטית לפי מוצאה, כלומר, של התורה האינדיווידואליסטית, שהיא רואה את היחיד כסוף-תכליתה של החברה, ואת החברה כסכום פשוט של יחידים החיים בתקופה מסוימת, בלא תכליתות מיוחדות ושונות מאותם של היחידים, שמהם היא מורכבת. מתוך כך יכול היה להיות לה, למדינה, רק תפקיד אחד : להכניס סדר ומדה בסמכותו של כל יחיד, כדי למנוע את חרותו

של האחד מלהסיג את גבול חרותו של השני. העדרו של בסיס עצמי, של אידיאל, של רצון מיוחד לה, היה, איפוא, מונח בטבעה של המדינה הליברלית והאגנוסטית. שלא היתה מסוגלת לעמוד בפני הכוחות הממשיים הקיימים בתוך האומה; והכוחות הללו היו מתארגנים, חיים ופועלים בהצלחה מחוץ למסגרת המדינה, ולסוף אף נשתלטו עליה. המדינה, שהיתה משוללת תוכן עצמי, מוכרחת היתה לשאלו מן הכוחות הקיימים מחוץ לה, ובזה אחר זה נתייפה כוחם של הכל להכניס לתוכה מרוחם ומרצונם; מכאן — שיחוקה של המדינה והסתירה הפנימית, שנתגלתה בפעולותיה יום-יום; שהרי משנתייפה כוחם של הכל להאציל אידיאל עצמי ותכנית עצמית על המדינה, שהיתה חסרה אותם, באה התנגשות התורות המנוגדות, שעשתה את המדינה מחוסרת-קשר ומשותקת.

באיטליה מוכרח היה נצחונה של תפיסה ליברלית-דימוקראטית זו להביא לידי תוצאות קשות בהרבה מבשאר הארצות. כוח ההתנגדות של המדינה הליברלית-דימוקראטית, שהמבנה שלה כשהוא לעצמו חלש הוא, כרוך בסכום של תנאים, שאיטליה חסרה אותם.

מחוץ לאיטליה, ובפרט בארצות האנגלו-סאקסיות, יכולה היתה המדינה הליברלית-הדימוקראטית לפרוח, ואף להשיג השגים גדולים, משום שנמצאו לה, בתנאים החברותיים והמדיניים של העמים ההם, קורקטיבים, שאנו היינו חסרים אותם. בארצות האנגלו-סאקסיות, ואף בצרפת, קיימת מסורת לאומית גדולה, והאידיאה של המדינה נתחזקה במשך מאות שנות-מלחמותיה של המדינה לקיים את אדנותה. חוץ מזה, באנגליה נקרמה הרוח האינדיווידואליסטית המפרדת של הגרמניות בחנוך מוסרי חמור, ועם כל מדת-החירות הרחבה כלפי המדינה, שהיחיד תובע לעצמו להלכה, יודע הוא למעשה לצמצם את עצמו מרצון.

את כל התנאים הללו היתה איטליה חסרה. אכן המסורת הרומית העתיקה, שנתחדשה להפליא על-ידי הכנסייה הקתולית, היתה חדורה בעקרונות של המשמעת, ההירארכיה, הכנעותו של היחיד לפני המדינה; ואולם זו לא היתה עוד אלא מסורת רחוקה, שההשפעות המפוררות של הגרמניות, התהו-ובהו של ימי הביניים ועול-השעבוד העמיקו לפעול עליה. בפרט טעם אחרון זה, שלאורו נראתה המדינה במשך מאות שנים כמכשיר-העושק בידי הנכרים, הוליד בהמוני העם האיטלקי והעמיק להשריש בהם את רוח החשדנות והמרי כלפי שלטונות-הצבור. רוח זו צריך היה לשנותה בכוח עבודה עקשנית של חינוך מדיני ומשמעת ממשלתית. אולם המדינה הליברלית-הדימוקראטית לא היתה מוכשרת, ברוח ובחומר, להשיג תכלית זו, שצריכה היתה להיות תפקידה הראשון והדוחק ביותר.

נתגלגלו הדברים, וההמונים האיטלקיים, אף לאחר שהשיגו את אחודם ואת עצמאותם, נשאר בהם, כלפי המדינה הלאומית, אותו יחס חשדני ואויב, שהיו

רוחשים במשך מאות שנים כלפי מדינת-הנכר. בתנאים אלה לא יכלה המדינה הליבראלית באיטליה להתקיים אלא בקושי, וחולשתה הלכה וגברה במדה שהתפתחותם של היי-הלאום הביאה לידי התארגנותם של כוחות חדשים בארץ. הגבורה, שבה חונן הגזע, וארגונו הצבאי של העם היוצא לקרב, הצילו את המדינה בשעת-המלחמה. אבל בשעת המבוכה הגדולה שלאחר המלחמה נעשתה המדינה חלשה עוד יותר, משוללת קיום ממשי ונטולת-רצון במדה שלא היתה מעולם. משהתחילו חותרים תחתיה מכל עבר, שוב לא יכלה המדינה הליבראלית לעמוד, אף לא עמדה. לאחר המלחמה באה תקופה של תוהו-ובוהו גמור, והמדינה שנעשתה צל לעצמה, הוצרכה לראות מתוך אדישות בהתפרצותן של מלחמות סוציאליות, כשהיא רפת-אונים לרסנן ולהשתלט עליהן.

תקופה כאובה זו של תוהו ובוהו נסתיימה עם עלייתו של הפאשיסמוס, שהקים מחדש את הסדר ואת המשמעת במדינה, ועתיד היה בהכרח להביא לידי שינוי-צורתה של המדינה לפי עצם תורתו היסודית, שהיא בעיקרה, תורה חברותית, ולפיכך אנטי-אינדיווידואליסטית במפורש. ואכן, הפאשיסמוס, תפיסתו האורגאנית וההיסטורית, שהוא חופס את החברה, מנוגדת לתפיסה המסורתית, האטומיסטית והחמרנית של תורת הליבראליסמוס. על החברה יש להשקיף בהמשכיות-קיומה, שהיא מבלה את היחידים, האלמנטים החולפים. אלו נולדים, גדלים, מתים, אחרים באים תחתיהם, בעוד שהיחידה החברותית נשארת במשך דורות בעצמותה, ולה קנינים משלה, רוחנים בעיקרם, מושגים ורגשות, שכל דור ודור מקבל אותם מן הדורות שעברו ומוסרם לדורות הבאים. היחיד אינו יכול, איפוא, לפי התפיסה הפאשיסטית, להחשב כשיא תכליתה של החברה. החברה יש לה תכליתות משלה, תוכיות, תכליתות של קיום, התפשטות והשתלמות, שהן נבדלות מאותן של היחידים, שמהם היא מורכבת בשעה מן השעות. כדי להצליח בהגשמת תכליתותיה המיוחדות צריכה החברה להשתמש ביחידים כבאמצעי. הופכים, איפוא, את הסדר בנוסחתו הנמלצת של עמנואל קאנט: "האדם תכלית הוא, ואין להעלותו למדרגת אמצעי". מכאן שהמדינה, ארגונה המשפטי של החברה, הריהי, לפי הפאשיסמוס, אורגאניסמוס נבדל מן האזרחים הכלולים בה בשעה מן השעות; יש לה חיים מיוחדים לה ותכליתות עליונות, שהתכליתות של היחידים צריכות להיות כפופות להן.

המדינה הפאשיסטית היא, איפוא, המדינה המגשמת את אירגונה המשפטי של החברה במלוא עצמתו ואחידותו. אין היא אגנוסטית, דוגמת המדינה הליבראלית, אלא בכל שטחי החיים הקבוציים יש לה תפקיד משלה. שליחות מסויימת, שהיא חייבת למלא אחריה, ורצון המיוחד לה.

המדינה הפאשיסטית יש לה מוסר משלה, דת, שליחות מדינית בעולם, תפקיד של צדק חברותי, ולסוף חובה כלכלית מיוחדת לה. ומתוך כך חייבת

המדינה הפאשיסטית להגן על המוסר שלה ולהפיצו בתוך העם: אין היא יכולה להתנכר אל הפרובלימות הדתיות. אדרבה, חייבת היא להחזיק בדת, שהיא מוצאת אותה נכונה. היא הדת הקאתולית, ולשקוד עליה; חייבת היא למלא בעולם את שליחותה של הציוויליזציה, שהופקדה ביד עמים רבי תרבות ומסורת, ופירושה – לשקוד על ההתפשטות המדינית, הכלכלית והרוחנית מחוץ לגבולותיה; חייבת היא להבטיח את הצדק בענייני-המעמדות, מתוך הטלת איסור על הגנה עצמית משתוללת מצדו של מעמד אחד, ולסוף, חייבת היא לשאוף לגידולם של הייצור והרווחה על-ידי השימוש בכוח המנוף העצום של תועלת היחיד. אך ביחד עם זה להתערב בכל שעת-צורך בכוח האיניציאטיבה שלה.

ולפי שהמדינה חייבת לגשם את תכליתותיה שלה, שהן עליונות, מן הצורך הוא, שיהיו בידה אמצעים מתאימים, שאף הם צריכים להיות עליונים ועצומים ביותר. על-כן חייב כוחה של המדינה לעלות על כל כוח אחר, בלשון אחרת, המדינה חייבת להיות אדנותית באמת, לשלוט בכל שאר הכוחות הקיימים בארץ, להסדירם, לכללם ולהנחותם אל התכליתות הנעלות של חי האומה.

תפיסה זו של המדינה נתגשמה במילואה, ואליה ערוכה ומכוונת התחוקה הפאשיסטית כולה. ואולם החוקים היסודיים, שהביאו לידי שינוי-צורתה של המדינה באופן ישר, אינם מרובים במספר. הריפורמה האמתית של המשטר נפתחה בחוק מן העשרים וארבעה בדצמבר, שנת 1925, מספר 2263, בענין סמכותו וזכויותיו של ראש-הממשלה, המיניסטר הראשון ומזכיר-המדינה; אחריו – החוק מן השלשים ואחד ביאנואר, שנת 1926, מס. 100, שמטפל ביפוי-כוחם של השלטונות-המוציאים-לפועל לקבוע תקנות משפטיות, והחוק מן השלשה באפריל, שנת 1926, מס. 563, בענין המשמעת המשפטית ביחס-העבודה הקבוציים, שהושלם על-ידי התקנות בנוגע להוצאתו לפועל, שנתאשרו בחוקף פקודת-המלכות מן האחד ביולי, שנת 1926, מס. 1130. וגם על-ידי אותה תעודה, שאינה בעצם תחוקת, אלא שיש לה ערך מדיני גדול, היא "מגילת העבודה" מן העשרים ואחד באפריל, שנת 1927; הריפורמה מסתיימת עם החוק מן השנים בספטמבר, שנת 1928, מס. 1993, בענין הנציגות המדינית, והחוק מן התשעה בדצמבר, שנת 1928, מס. 2693, בענין הרכבה של המועצה הפאשיסטית הגדולה.

שני החוקים הראשונים מציינים את תקפם של השלטונות המוציאים לפועל, שהם בטויה הטבעי ביותר של המדינה. האורגן העיקרי והעליון של פעולתה. שקיעתה של המדינה, בפרט באיטליה, באה לידי גילוי חיצוני בהרחבה הגדושה

של סמכויותיו של בית-הנבחרים¹, להִקָּט של השלטונות המוציאים לפועל. המשטר הפארלמנטרי המופרוז של עשר השנים האחרונות בהיסטוריה המדינית שלנו הריהו, לאמתו של דבר, זר לגמרו לחוקתה היסודית של הממלכה²: זו לא השלימה אלא עם משטר קונסטיטוציוני בלבד, שלפיו לא פסק התפקיד העיקרי של זכות-השלטון מלהיות שיין לכוח המוציא-לפועל של המלך. ראשה העליון, בעוד שלפארלמנט הוקצה תפקיד שני במעלה, שיתוף בעבודה ופיקוח. אולם השמוש בחוקה זו שינה אותה למעשה ביסודה זה שנים הרבה, ותמיד היה מוסיף לו, לפארלמנט, ובעיקר לבית-הנבחרים, מסמכויותיו של השלטון בכללותו. כל זמן שהיה בו, בפארלמנט, רוב אחיד ביחס. יכולה היתה השיטה לפעול, אם טוב ואם רע. ואולם, מאחר שלשיטת-הבחירות הוכנסה שלא מחכמה הנציגות הפרופורציונאלית, הגיעה שעה, שבה לא היה עוד רוב לשום מפלגה, והמשבר נעשה חמור לאין מרפא. משנעשה בית-הנבחרים לחבר של מיעוטים, מוכרח היה הקאבינט עצמו ליהפך לקואליציה של מיעוטים. שבה יש לה, לכל מפלגה, נציגות משלה. מושג הממשלה כיחידה אורגאנית וסולידרית בראשותו של ראש יחיד נמוג לגמרו. שהרי בקואליציה של הכוחות הקטרוגניים. שמהם היה מורכב הקאבינט, היה כל מיניסטר הולך בדרך, שהתוו לו מחשבותיו והפקודות, שהיה מקבל ממפלגתו שמחוץ לקאבינט. דבר זה עתיד היה להביא, ואף הביא בהכרח, לידי שיתוקה הגמור של פעולתה של הממשלה במובנה המדויק.

הפאשיסמוס חידש את אחדותה של הממשלה, אך במובן שונה לגמרו, נמרץ והחלטי הרבה יותר.

לפי המנהג הקונסטיטוציוני הישן היתה ממשלת-הקאבינט מורכבת בדרך-כלל לא בדרך של אחדות אמתית בכיוונה ובפעולתה המדינית, אלא, בעצם, בדרך של סולידריות גמורה בין המיניסטרים השונים, באופן שכל אחד מהם היה אחראי על מעשיהם של כל השאר.

מטעם זה יותר משהיתה אחדותו של הקאבינט סבה של חוזק היתה סבה של חולשה, מפני שהיתה מביאה לידי ריבויים של מקומות התורפה, ובדרך זו נעשו חייהם של המיניסטרים נסערים יותר וקיקוניים יותר.

כשהוקמה הממשלה הפאשיסטית, אחדותו של הקאבינט הופיעה מיד כאחדות אמתית בכיוון ובפעולה, שהיא מובטחת באופן תקיף בכוחו של ראש-הממשלה. כך חלף והובלע מושג-הסולידריות מפני שהוא מניח את הקטרוגניות שבפעולה, ואין לו, איפוא, זכות-קיום בשעה שהכיוון הפוליטי הוא אחד, כלומר, בשעה שהפעולה

(1) יש להזכיר, שבאיטליה רק הבית התחתון לבדו נבחר, בעוד שחברי הסנאט ממונים הם בכח פקודת-המלכות. (2) כלומר, החוקה שנקבעה עם יסודה של המדינה האיטלקית (המערכת).

היא הומוגנית. מחוץ לאחדות זו לא נשאר אלא החלק התכני בלבד, שבתחומיו יש מקום לעבודתם האינדיווידואלית והנבדלת של המיניסטרים השונים. וכך מתבלט ביחוד פרצופו הקונסטיטוציוני של המיניסטר הראשון, הוא ראש-הממשלה האמתי. נעלם והולך כל שריד לממשלות בעלות-תאים-נפרדים המיוחדות למשטר הפארלמנטרי, שבו כל מיניסטר הוא נציגו של כח נבדל, קבוץ נבדל ואינטרסים נבדלים בשטחי הכלכלה והמדיניות ונוטה לעשות בתוך הממשלה את הפוליטיקה שלו. אדם אחד. שבידיו נתון כלל הענינים, כלומר ההנהלה הפוליטית הכללית של המדינה, הוא שחייב לנהל את הממשלה, ולא מועצת המיניסטרים. שאף אם נשארת היא אורגאניסמוס מיעץ בעל חשיבות גדולה ביותר, אין היא יכולה, מתוך עצם טבעה הקבוצי, להיות המנהיג למעשה של חיי המדיניים של הארץ.

חוץ מזה פוטר החוק האמור את הממשלה מהתלותה בפארלמנט. הממשלה הפארלמנטרית נולדה בשעה שזכות הבחירה היתה מוגבלת וכוחות המדינה היו למעשה בידיהם של כמה מיעוטים בורגניים אינטלקטואליים. מיעוטים אלה, הבוחרים והשולטים, היו בעצם הכוחות היחידים הפועלים בארץ, כיון שבאותה שעה היו החיים הצבוריים פשוטים ביותר, ניגודי האינטרסים בין המעמדות היו נדירים, וההמונים היו מחוסרי הכרה פוליטית ואדישים. פני הדברים נשתנו כשההמונים התחילו משתתפים בחייה של המדינה לשם ההגנה על האינטרסים הכלכליים שלהם. בתי-המחוקקים, שנבחרו בבחירות כלליות, נעשו לבאות-כוח מספרית בלבד של הבוחרים, ושוב לא יכלו להיות הבטוי המדויק של הכוחות המדיניים הקיימים בארץ, ולפיכך אף לא לשקף בדיוק את מצבה של האומה כהיותו. אכן קיימים כוחות אחרים, חיים ופועלים, שאינם מיוצגים בפארלמנט, או מיוצגים בו שלא במדת הדיוק והשלמות, משום שאין ברשותם מספר קולות, שמתאים לערכם האיכותי. להעריך ולהבין כראוי את כל הכוחות הממשיים הקיימים בארץ, את מהותם ואת האוריינטאציה שלהם, הרי זו מלאכה מסובכת ביותר ושונה כל-כך מן המנין המספרי הפשוט של הקולות. עד שאי-אפשר לה ליצעות אלא על-ידי מי שנמצא, לפי עצם עמדתו, למעלה מכל הכוחות המנוגדים, ומתוך כך מוכשר הוא ביותר להעריכם. זכתה איטליה והסוברן שלה הוא בן לשולת מפוארת בעלת נסיון בן אלף שנים באמנות השלטון. הסוברן הוא, איפוא, היחיד שיכול להיות שופט ופוסק במצב, בשעות המכריעות בחיי האומה.

משנשתחררה הממשלה מן ההתלות בפארלמנט, קיימו שוב את עקרונה של החוקה, שעל-פיו נאצלת הממשלה מכח-השלטון המלכותי ולא מן הפארלמנט. וצריכה היא להיות נאמנת על המלך, שהוא מבין את צרכיה של האומה. משעה שחיוו של עם גדול נעשים מורכבים במדה שאין למעלה ממנה,

שוב אי-אפשר ליחס לה לנציגות של בחירות ערך מוחלט בממשלת-הארץ. ואכן, נציגות פוליטית הריהי בעיקרה נציגות של אינטרסים של יחידים ושל קבוצים. כשמבצר לו אורגן של אינטרסים כאלו עמדת-בכורה בהפקתו של השלטון הסובירני ומשתלט על השלטון המוציא לפועל, מתרופפת השמירה על האינטרסים ההיסטוריים והיסודיים של החברה לעומת התבדלוהם של היחידים, הסוגים והמעמדות, ולעתים קרובות אף נעלמת היא כליל; ופירושו של הדבר הוא, שלמעשה בטלה אדנותה של המדינה.

החוק בדבר כשרותם של השלטונות המוציאים לפועל לקבוע תקנות משפטיות, תוחם את התחומים בין שדה פעולתו של הפארלמנט לזה של השלטונות המוציאים לפועל בכל הנוגע לתחוקה. אחד מן הסימנים המציניים את השנים, שקדמו לעלייתו של הפאשיסמוס, הוא מה שהכבידו בכל הדרכים על השלטונות המוציאים לפועל. אם בשל הסגת-הגבול על ידי הפארלמנט ואם מטעמים מקריים אחרים, הרי ברור הוא, ששדה-התחוקה האמתי הלך והתפשט עד מעבר לכל גבול המתקבל על הדעת, והביא לידי צמצום מקביל בתחום של קביעת-התקנות המיוחד לממשלה.

וכך הגיעו הדברים לידי תוצאה משונה זו: בעוד שהשינויים המהירים בחיים הכלכליים והתרבותיים בזמן החדש נתנו מקום להתפתחות בלתי-פוסקת בשדה-פעולתה של הממשלה ותבעו ממנה פעולה שקדנית יותר ונמרצת יותר, היה כוחם של השלטונות המוציאים לפועל מצטמצם והולך. היה צורך, איפוא, להחזיר את השימוש בכוח לקבוע תקנות לתחומי המקורי, כדי לאפשר לממשלה לנהל את פעולתה באזור הרחב המיוחד לה. ביחד עם זה החוק, שהוא בא למלא מקום ריק בחוקה היסודית של המלוכה, שהותקנה בשביל מדינה קטנה, בתקופה היסטורית של התפתחות אטית בחיים הכלכליים והחברותיים, נותן לממשלה את האפשרות לפעול, במקרים מסוימים, בסמכות של שלטון מחוקק, אף בתחום השמור ברגילות לפארלמנט.

וכך על-ידי מה שמכירים בממשלה כבאורגן של המדינה, לא רק ראשון במעלה אלא גם קיים באופן מתמיד, מניחים לה להבטיח את המשכיותם של חיי המדינה בשעות הקשות ביותר לחיי הלאום.

בכורתם של השלטונות המוציאים לפועל, שבאה לידי ביטוי מפורש בשני החוקים שהזכרנו, הושלמה לאחר זמן על-ידי שורה של תיקונים שניים במעלה, דרך משל, התיקונים בענין סמכותם של הפרֶּפְּקָטִים ובענין הארגון העירוני; הודות להם מתפשטת בעוז השפעתם של השלטונות המוציאים לפועל דרך האורגנים שלהם הנאצלים מהם באופן ישר — מן המרכז אל ההקף, ומושלת, כראוי לה, בחיי המחוזות והקהלות, שלשעבר היו אמביציות לוקאליות משתררות בהם לעתים קרובות.

לאחר הריאורגניזציה של השלטונות המוציאים לפועל בתקנון, בסמכות וביחסים אל השלטונות המחוקקים, באה הריאורגניזציה של הפארלמנט. הפאשיסמוס נלחם בהתנוונותם של הפרלמנט ודרכי-הבחירות של המדינה, טען לנחיצותה של מדינה חזקה, אך מעודו לא כפר בתועלתו של שיתוף-העבודה עם הפארלמנט. אנו סוברים, שבימינו אין הפרלמנט יכול עוד להיות האמצעי היחידי, שבעזרתו באה הממשלה במגע עם ההמונים, מכירה את הרגשות הסוערים בהם ומשפעת על רוחם. מטעם זה דוחים אנו את מושג הממשלה הפארלמנטרית ואת הפארלמנט הכל-יכול, ואולם, אין ספק בדבר, שאספה, המורכבת מבני-אדם, שלפי מוצאם ולפי דרך הבחרותם הם, בעת אחת, מפרשים לרעיונות השוררים בקבוצות השונות, שמהן מורכבת החברה הלאומית, וגם אורגניזט אחראיים לאינטרסים ההיסטוריים הגדולים של האומה, – שאספה כזו יש ויש לה מקום בין האורגניזט השונים המפקחים על משטר-המדינה.

אבל ברור, שבשיטה הפוליטית, שנוצרה על-ידי הפאשיסמוס, לא יוכל בית-הנבחרים להבחר לפי שיטות-הבחירות של המשטר הדימוקראטי-ליבראלי. התורה הפאשיסטית כופרת בעיקר של אדנות העם, עיקר, שעשה מצד אחד, את בית-הנבחרים לשומר-האדנות היחידי, כלומר, לאורגן השולט במדינה, ושהביא, מצד שני, לידי כך, שבחירת הצירים הופקרה לשרירותו של ההמון. ההמונים אינם מוכשרים להיות, מכוח עצמם, בעלי רצון מסוים, ולבחור מעצמם בבני-אדם – לא כל שכן?

בתוקף חוק יסודי בחיי החברה, שנקרא בפי מן חוק "החיקוי", נוטה ההמון לעשות את רצונם של אלמנטים שולטים אחדים, הקרויים "אישים מנהיגים". הפרובלימה של הממשלה לא תמצא, איפוא, לעולם את פתרונה מתוך הסתמכות על רצונם המדומה של ההמונים; הפתרון לא ימצא אלא על-ידי בחירה טובה של האישים המנהיגים. אם אין עורכים שיטה טובה של ברירה, הרי לעתים קרובות יביא מהלכם הטבעי של הדברים לידי-כך, שהנהגתם של ההמונים תהא בידי הראויים לכך פחות מכל. משנמסרה בחירת המועמדים והצירים במלואה לידי הגופים הבוחרים, פירושו של דבר הוא הפקרתה של הבחירה למספר אינטריגנטים, המתנשאים מעצמם להיות מדריכים ואבות רוחנים להמוני העם. שיטה זו לא נשתכללה כשנמסרה עריכתה של רשימת המועמדים בידי המפלגות הישנות. למעשה נפל תפקיד זה, כפי שמחייב ההגיון, בידי המפלגות המדקדות פחות, השוקדות פחות מכל על האינטרס הלאומי, המנוגדות ביותר למדינה.

העיקר של אדנות-העם בענין הבחירות נהפך בסופו למעשה לעיקר של אדנות מיעוטים קטנים, שהם מורכבים מאינטריגנטים ודימגוגים.

חוץ מזה, נתעלמו שיטות-הבחירה הישנות מן המציאות של חיי החברה; שבה היחיד כשהוא לעצמו הריהו בעל ערך וְנִיחַ. החברה אינה סכום ששוט של בני-אדם; החברה היא תוצאה של שורת קבוצים משתלבים זה בזה וחיים מחוץ קשר אורגני. אורגאניסמים קטנים אלו, שבתוכם נוצר היחיד ושמתם הוא שואב חלק הגון מן הטעמים של חייו הרוחניים, הם הם המציינים את חיי האומה. התורה הפאשיסטית, שלעומת העיקר של אדנות העם, שהמציאות סותרת אותו יום יום, מעמדת היא את העיקר של אדנות המדינה, שהיא ארגונה החוקי של האומה ומכשיר לצרכיה ההיסטוריים – לפיה אין הפארלמנט יכול לעמוד מחוץ למדינה אלא הוא נסבע כאחד מן האורגנים היסודיים שלה, ולפיכך גם הצירים הם אורגנים של המדינה. את בחירתם יש להתקין בדרך הטובה ביותר, כדי שאפשר יהא להשיג את תכליתותיו של מוסד זה. ומכיון שבית-הנבחרים ראשית-חובתו היא שיתוף-עבודה עם הממשלה בעבודתם של החוקים, בתור מפרט לצרכיהם ורגשותיהם של הקבוצים החברותיים השונים, שחלקם בחייה של האומה גדול כל כך, כדי להתאים את אלו אל הצרכים ההיסטוריים והיסודיים של חיי האומה, — ברי, ששיטת-בחירות טובה חייבת להשען בראש ובראשונה על שיתופם של הכוחות המאורגנים בארץ, ושנית, חייבת היא להבטיח, שהאנשים, שיבחרו לבית-הנבחרים, תהא להם הכרה ברורה בצרכיה של האומה; כלומר, שיהיו אלו אנשי-מדינה במובנה הנעלה ביותר של המלה.

הפרובלימה של באות-כוחה הפוליטית של האומה צריכה, איפוא, להפתר ברוחם של עיקרים יסודיים אלו; ופתרונה של פרובלימה זו בדרך מקורית לגמרה המתאמת לתפיסה הפאשיסטית של המדינה. קשורה קשר אמיץ בארגון החדש, שניתן לחברה האיטלקית בתוקף החוק על-דבר המשמעת המשפטית ב"חסי-העבודה. חוק זה, שהשלימו אותו התקנות בדבר ההוצאה לפועל ושאחריו באה "מגלת-העבודה", הוא בעל חשיבות חברותית ומדינית גדולה ביותר, ובלי ספק הריהו אחד מאותם החוקים, שצרו את דיוקנה של המדינה הפאשיסטית ונתנו מובן חברותי ממשי לפעולתה.

למותר הוא לתת דוגמה לתכליתה החברותית הנעלה של הריפורמה הסינדיקלית. הודות לה נמצא פתרון שלם ופשוט לאחת מן הפרובלימות הקשות ביותר, המדלדלת את האנושיות זה למעלה ממאה שנה. לא רק הפרובלימה של השלום בין המעמדות החיים זה בצד זה ושל ישוב הסכסוכים ההכרחיים שביניהם באמצעים חוקיים; אלא אף הפרובלימה של ארגון משוכלל של הייצור וחלוקה משוכללת של העושר מצאה את תיקונה בריפורמה זו. שלא כארגונים הישנים, שהיו נולדים וחיים מחוץ למסגרת המדינה, מהוים הסינדיקטים החדשים שלנו חלק מן המדינה ומשמשים למדינה יסודות של כוח ופריסטיז'ה. אך חוץ מכל זה, הניח ארגונה של האומה על-ידי

הסינדיקטים והקורפוראציות יסוד חדש לחברה האיטלקית, שאינה בנויה עוד על יסוד האטומיזם האינדיווידואליסטי של הפילוסופיה של המהפכה הצרפתית, אלא על יסוד תפיסה אורגנית של החברה, שאינה יכולה להתעלם מן ההבדלים האיכותיים הקיימים בין החלקים, שמהם היא מורכבת, ואמנם, החברה האיטלקית נתארגנה מחדש על בסיס מקצועי, במלים אחרות, על הבסיס של תפקידו היצרני של כל יחיד.

ריאורגניזציה זו של החברה נתנה אפשרות ללכת בדרך חדשה לגמרה כדי להבטיח את נציגותה הפוליטית של האומה. לאחר שעזבו כל שיטה מקומית בבחירתם של הצירים, הקימו קולגיום אחד לאומי והפחיתו את מספרם של הצירים, ניתנה הזכות להציע את המועמדים להסדרויות הסינדיקליות, שנתאשרו בדרך החוק, ובמקצת גם לשאר הסדרויות של קבע, הסדרויות המתעסקות בתרבות, חינוך וצדקה. ברירה קפדנית של המועמדים המוצעים, שהיא מוטלת על "המועצה הגדולה", האורגן העליון לסיומתיה של כל מוסדותיו של המשטר, מבטחת את בחירתם של המוכשרים ביותר למלא את תפקידם בפארלמנט – תפקיד של שיתוף בעבודת-התחוקה והגנה על האינטרסים הכלליים של האומה. העובדה, שהבחירות הנערכות על-פי השיטה החדשה יש להן אופי של משאל-עם, מוכיחה עד כמה מתאמת שיטה זו לתודעתו המחודשת של העם האיטלקי. בית-הנבחרים במשטר הפאשיסטי אינו עוד בית-הנבחרים של המשטר הליבראלי-דימוקראטי, בטוי לרצון בלתי-קיים של המון אדיש ומחוסר-צורה; כאן לפנינו פארלמנט, שהוא תוצאה של הצבעה מאורגנת, קרוב לנפשו של העם, מכשיר פעיל ובעל-הכרה ביחס לעתידותיה של האומה.

כך שינתה הריפורמה של המשטר שינוי גמור את האורגנים היסודיים והמסורתיים של המדינה. ונתנה להם פרוץ חדש. ואולם גם אורגנים עיקריים אחרים, בעלי צביון אפיוני ברור, הוכנסו לתוך החוקה שלנו. אורגניסטים חדשים אלו אין להם דוגמה במערכת הישנה של המדינה, משום שהתפקיד הדק ביותר, שהם ממלאים, היה זר לה. למדינה הדימוקראטית-הליבראלית; ולא עוד, אלא שהיא מנוגד באופן מפורש לתפיסתה של המדינה הליבראלית.

ואכן, המדינה הפאשיסטית יש לה חובות גדולות, שהתורה הליבראלית ראתה אותן כזרות למדינה. התורה הפאשיסטית דוחה את התפיסה של המדינה האגנוסטית, הנטולה כל תוכן עצמי ותכליתות המיוחדות לה, הזרה לחייהם של האזרחים. שלא כמדינה הדימוקראטית, אין המדינה הפאשיסטית יכולה להסכים, שהכוחות החברותיים יעזבו לנפשם. הפאשיסמוס הבין, שהמונים, שנשארו במשך זמן מרובה כל-כך זרים ואויבים למדינה, יש לקרובם אליה ולהכניסם לתוך מסגרותיה; שהמדינה יש לה תפקיד ויעוד עצמיים בחיים הקבוציים לכל ענפיהם, והיא הנוהגת, התומכת

והמביאה התאמה בכל הכוחות שבאומה. הקואורדינציה המאחדת מפתחת את כוחותיה של האומה עד למדרגה הגבוהה ביותר, מתוך שהיא מנהגת אותם במרץ לקראת גישום תכליתותיה, לטובתה של הארץ ולרווחתה.

משום כך אין המדינה הפאשיסטית מדינה בעלת סמכות בלבד, אלא, יותר מזה, היא מדינה עממית במדה, שלא היתה דוגמתה מעולם. אין זו מדינה דימוקראטית במובנו הישן של המושג. שהרי אין היא נותנת את האדנות בידי העם, ואולם מדינה דימוקראטית היא במובן נעלה — במובן זה שהיא דבקה בעם, עומדת אתו במגע מתמיד, חודרת לתוך ההמון באלפי דרכים, מכוונת את רוחו, מרגישה בצרכיו, חיה את חייו ומסדירה את פעולותיו.

אחת מן הבחינות המקוריות ביותר של הפאשיסמוס נראית במוסדות המרובים הנותנים לממשלה את האפשרות לחיות מתוך קרבה לגפשו של העם. כבר רמזתי למעלה לריפורמה הסינדיקלית. שלא כהסתדרויות הישנות, שגדלו וחיו מחוץ למדינה, הסינדיקטים שלנו הם חלק מן המדינה. תופעה זו של הסינדיקטים היא קו אפיני, שאין לבטלו בחיים החדשים. אין המדינה יכולה להתעלם ממנה, אלא חייבת היא לנהלה ברוח של ישרות ללא משוא פנים. כך נכללים ההמונים המאורגנים בתוך המדינה, ולא מתוך רוגז ואי-רצון, אלא מתוך רגש של אושר ושלוה. במקום מלחמת-המעמדות, שהיתה מפלגת את האומה. בא שיתוף-עבודה אחדותי בין היסודות היצרניים השונים. הריפורמה הסינדיקלית הקורפוראטיבית פתרה, איפוא, את הפרובלימה של ארגון הכוחות היצרניים ושל הקואורדינציה המאחדת בכלכלתה של האומה, קואורדינציה מאחדת, שהאורגן העליון שלה היא "המועצה הלאומית של הקורפוראציות", המסכמת ומתאימה את כל פעולותיה היצרניות של האומה.

ואולם פעולה האירגון והקואורדינציה של המדינה אינה מצטמצמת בתחומי הכלכלה בלבד. לפי תפיסתו המקפת את הכל של הפאשיסמוס חייבת המדינה לכוון ולנהל את פעולת האומה לכל ענפיה. אין הסתדרות, תהא פוליטית, תהא מוסרית או כלכלית, שיכולה להשאר מחוץ למסגרת המדינה. בשל כך נתקרב הפאשיסמוס אל העם; הוא חנכו חנוך פוליטי ומוסרי, וארגן אותו לא רק מן הבחינה המקצועית והכלכלית, אלא אף מן הבחינה הצבאית, התרבותית, החינוכית והריקריאטיבית. וכך הוקמה שורה של מוסדות, שגרמו להם לחיי הפאשיסמוס, שיזדהו יותר ויותר עם חיי האומה. המוסד היסודי של המשטר היא המפלגה, הסתדרות פוליטית בעיקרה, מרכז מנהל ומניע לכל שאר הפעולות. המפלגה חיה את חיי העם, מפרשת את רגשותיו, עומדת לו בשעת-הדחק, היא המצפון האזרחי בקרבו. יום יום היא מתערבת על-ידי פעולה, שאין בה פניות; תהא הפרובלימה הלאומית העומדת על הפרק מה שתהא, המפלגה הפאשיסטית עומדת על המשמר, נכונה להנחות את העם האיטלקי ולהשכילו.

ארגונו הצבאי של העם היא המיליציה, – בטוי טהור של המהפכה, ואף זו, כמו המפלגה, משמשת אמצעי פעיל של קשר בין העם והמדינה.

מתוך הנסיון הארגוני הפאשיסטי צצו, לאחר זמן, הסתדרות-הנוער, המפעל הלאומי "באלילה", ההסתדרות הריקריאטיבית "דופולורו", ההסתדרות הספורטיבית, הסתדרויות הנשים, הסתדרויות הצדקה. משמעת נבונה זו אין שטח בחיים הלאומיים, שתתעלם ממנו, והודות לה אפשר לומר, שבאמת נוטל כל העם האיטלקי כולו חלק פעיל בחיים הלאומיים. למעלה מעשרה מיליון איטלקים הם חברים קבועים במוסדות השונים הללו, כולם מלאים רוח-אמונה אחת בגדלות האומה, והם עובדים עבודה פוריה לשלומה של איטליה המחודשת.

המוסדות המרובים, יצירה של התנועה הפאשיסטית, אינם עומדים מחוץ למסגרתה של המדינה, וזו, כתפקידה, מאחדת, ומעט מעט כוללת אותם. המשטר הפאשיסטי מזדהה, איפוא, עם המדינה.

ואולם ארגונה זה החדש והנרחב יותר של המדינה הצריך אורגן עליון, שבאמצעותו יובאו כל כותיו המאורגנים וכל מוסדותיו של המשטר לידי מגע, ומתוך כך תוצר סוגיית ס' מאחדת, שיש בה גם משום דיסקיפלינה וגם משום קואורדינציה לגבי המאמצים השונים.

למעשה כבר היה קיים אותו אורגן לקואורדינציה ואינטגרציה של הכוחות השונים שבתוך המשטר. זה היה אחד מן המוסדות הגדולים, שגולדו בחיקה של המפלגה הפאשיסטית עם המהפכה של שנת 1922. כל אותם המוסדות, שנוצרו לשם חיזוקה של המדינה, מעט מעט הובלעו בתוכה. עכשיו הגיעה שעת הצורך, שאף האורגן העליון המקשר את המדינה עם ההמונים יכלל במדינה. וכך נעשתה המועצה הפאשיסטית הגדולה, בתוקף החוק מן התשעה בדצמבר שנת 1928, מס. 2693, לאחר מן האורגנים העיקריים של המדינה. האורגן העליון המסדיר את כל פעולותיו של המשטר. נשיאה הוא ראש הממשלה. חבריה הם נציגיהם של מוסדותיו העיקריים של השלטון, והמועצה הגדולה מפרשת את רוחם של ההמונים בממשלה ומקבלת את ההוראות לפעולות של ההכשרה החמרית.

המועצה הגדולה ביצרה לה, איפוא, עמדה מכובדת בין האורגנים הקונסטיטוציוניים של המדינה, אולם עמדתה נבדלת יפה מזו של הממשלה ומזו של הפארלמנט. כאורגן פוליטי בעיקרו, הריהי משתתפת עם הממשלה בעבודתה, ותפקיד מיעץ עדין ביותר שמור לה בשאלות של המשטר והמדיניות. ואולם אין היא מסיגה את הגבול של שדה-פעולתה של הממשלה, ולא של הפארלמנט. התפקידים של התחוקה והפיקוח, המוטלים על הפארלמנט בתוקף החוקה היסודית שמורים לו במילואם. הממשלה, שהמועצה הגדולה משתפת עצמה בעבודתה ומשמשת

(1) בלשון מדויקת: "אחר העבודה".

לה משען, אינה פוסקת מלהיות מרכז מניע לפעולה הפוליטית, וזו מתפשטת באומה באמצעותה של המועצה הגדולה.

אפיה זה של "המועצה הגדולה" כאורגניסמוס פוליטי עיקרי מתבלט עוד ביתר בהירות מתוך החוק מן הארבעה עשר בדצמבר, שנת 1929, מס. 2099; חוק זה מפחית את מספר חבריה ומעמידם על נציגיה החשובים ביותר של פעולתו הפוליטית, הצבאית והכלכלית של המשטר, ומכשיר יותר את האורגן לתפקידיו הרמים, הפוליטיים בעיקרם, וכך, בדרך זו עצמה, מסתמנת בדיוק הקואורדינציה בין תפקידיה של "המועצה הגדולה" לתפקידיהם של שאר האורגנים העליונים, כמו למשל, "המועצה הלאומית של הקורפוראציות", "הועדה העליונה לעניני ההגנה", "המועצה העליונה לחינוך הלאומי", שכל אחד מהם מקיים את תפקידו, שגם הוא סוגיית מיוחדת בתחומים הנוגעים ביחוד לפרובלימות שלו, תהיינה כלכליות, או צבאיות, או אינטלקטואליות.

כמו המועצה הפאשיסטית הגדולה, שנעשתה לאורגן של המדינה, לא יכלה גם המפלגה הלאומית הפאשיסטית, שמקרבה יצאו כל המוסדות, שהובלעו אחר-כך לתוך המדינה, שלא להכלל בתוך המדינה אף היא. הדבר נעשה בהדרגה, והחוק מן הארבעה עשר בדצמבר, שנת 1929, מסמן את הדרגה האחרונה במהלכה של התפתחות זו.

החקנון של המפלגה נתאשר על-ידי פקודת-המלך, מזכיר-המפלגה מתמנה גם הוא בתוקף פקודת-המלך, על-פי הצעתו של ראש הממשלה; בתוקף החוק הוא נמנה על "המועצה הגדולה", שהוא המזכיר שלה, על "הועדה העליונה לעניני ההגנה", על "המועצה העליונה לחינוך הלאומי", על "המועצה הלאומית של הקורפוראציות", ועל "הועד הקורפוראטיבי המרכזי". נוסף על כך זכאי הוא להקרא להשתתף בישיבות של מועצת המיניסטרים, חברי הדירקטוריון הלאומי והמזכירים הפידראטיביים של המפלגה מתמנים בתוקף פקודתו של ראש-הממשלה.

כך נשלמה הכללותה של המפלגה בתוך המדינה, והדבר מתאים בדיוק לתורתו המוחלטת של הפאשיסמוס, המנוגדת לתפיסה הפוליטית המסורתית, הדימו-ליבראלית. המפלגות של המשטר הישן היו הסתדרויות פרטיות, חיצוניות למדינה, הנלחמות זו בזו על השלטון במדינה. והדבר היה מחויב-המציאות, מאחר שהמדינה, הנטולה כל בסיס עצמי ותוכן עצמי, אנוסה היתה לקבל מה שפפו עליה המפלגות השונות, שנטלו בידיהן, בזו אחר זו, את ההנהגה של עניני הצבור. אולם המדינה הפאשיסטית היא אורגניסמוס מוגדר יפה הן בצורתו והן בתכנון; יש לה תכלית משלה ואידיאל מדיני שלה לגשם, ואין היא יכולה, איפוא, לשאול אותם מהסתדרויות חיצוניות למדינה, כמו שהיו המפלגות של המשטר הישן. במדינה הפאשיסטית אין, איפוא, כל מקום למפלגות הפוליטיות של הימים ההם.

ואמנם, המפלגה הפאשיסטית אינה מפלגה כלל. במובן המקובל במשטר ליבראלי-דימוקראטי. דומה היא יותר להסתדרות פרטית. שיצרה את המדינה. אך משנהכוננה המדינה החדשה על בסיס מוצק, הרי המפלגה – עם שהיא מוסיפה לשמור את שמה המפואר – נשתנתה מעט מעט מהסתדרות פרטית להסתדרות פוליטית כבירה. בפעולת התעמולה שלה, בפעולת חינוכו המדיני והחברותי של העם האיטלקי, משמשת המפלגה הפאשיסטית במדינה כמיליציה אזרחית של בחירים, מכשיר יסודי של המשטר, ומפני כך מן ההכרח הוא שתמצא לה מקום במסגרת המדינה. בלי שישלל ממנה חופש הפעולה הנדרש למילוי תפקידה.

וכך נראה אפיה המוחלט של המדינה הפאשיסטית בכל גדלו; היא מופעת כארגון אינטגרציה של כל הכוחות הקיימים בארץ ומגשמת במילואה את סיסמתו של מוסוליני: «אין דבר מחוץ למדינה, אין דבר נגד המדינה».

המדינה הפאשיסטית. זה גוש-השחם, שכל כוחותיו ואמצעיו של העם האיטלקי הוצקו לתוכו. היא, איפוא, מדינה מיוסדת על סמכות וכות. אך עם זה דבקה היא דבקות שלימה בהמונים, ומתוך כך הריהי נעשית משטר עממי ממש. הניגוד הגורלי בין דרישותיו של הארגון הפוליטי לבין דרישותיה של התפתחותו ההרמונית של היחיד, מחישב במדינה החדשה: שכן, אם אמנם טפל הוא היחיד במדינה זו לגבי הכלל, הרי עצם טפלותו זו משמשת לו ליחיד, גורם של התפתחות והצלחה, דברים שאינם אפשריים אלא בחסותה של מדינה תקיפה ומאורגנת כהלכה. שתי תכליתות אלו אחוזות. איפוא, זו בזו בחזקה, בעוד שהתורה הליבראלית טעתה בהן וראתה אותן כשונות ומנוגדות. פריחת חייו האינדיווידואליים של היחיד היא תנאי להתפתחותה והצלחתה של היחידה החברותית כולה. אך זו מצדה תלויה בארגונה החזק של המדינה.

המפעלים המופלאים שבוצעו מעידים על סמכותו ועל כוחו של הארגון החברותי הכביר, ששמו המדינה הפאשיסטית.

המדינה הפאשיסטית השיבה את הסדר ואת המנוחה בקרב העם האיטלקי, שבה והחיתה את אמונתו, הרימה את קרנו בעולם.

חייה הכלכלה נמשכים והולכים בקצב של קבע, ללא בזבז של אוצרות בגלל זעזועים חולניים וללא מלהמת-תמיד בין המעמדות בחברה. העבודה הייצורית, בשדות ובבתי-החרושת, שוב אין היא מופרעת על-ידי המריבות הישנות בין ההון לעבודה; אלו עובדים עבודה הרמונית להגדיל את התוצרת ולשכללה.

משרשה המדינה הפאשיסטית את שרידיהם האחרונים של הזעזועים הפו-ליטיים. ארגנה מחדש את האדמיניסטרציה הצבורית, יצבה את התקציב, פתרה את הפרובלימה של הכספים ועמדה בפני המשברים שהם הכרחיים לכל ריאורגניזציה כלכלית, מוסיפה היא ללכת בתוקף בדרכה לקראת מפעלי-השלום הפוריים, כשכל העם

האיטלקי תומך בה התלהבות. מלחמת הנצחון של החטה, שהיא פורקת מעל הארץ את עול המס הכבד לארצות-חוץ, העבודות הצבוריות העצומות, ששבו ואצלו יופי וחשיבות למחוזותינו, הטיוב המלא הפותח שדות חדשים לעבודתם הפוריה של הקלאינו, כל אלו הם שלבים בעליהתה המתמדת של איטליה.

אין מזניחים שום פרובלימה בעלת ערך כללי. בכל מקום ובכל שעה פועלת המדינה הפאשיסטית ורואה ברכה במעשיה: בהגנה על הילד והמשפחה, בהגדלת התלודה ובהשגחה קפדנית על שלמותה הגופנית והרוחנית של האומה האיטלקית. המדינה השיבה לאוכלוסינו את השלום הדתי והרחיקה את המחלוקת, שהסעירה את מצפונם של האיטלקים מאז תקופת ה"ריסורגיימנטו", על-ידי מה שפתרה את "שאלת רומי" הישנה. ועשתה את הקונקורדט עם הוואטיקן, שהניח יסודות חדשים ליחסים שבין המדינה לשלטונות הדתיים, והביאה בדרך זו לידי הריפורמה הכללית בתחוקתה הישנה של הכנסיה.

במדינה הפאשיסטית עומדות שאלות-התרבות ביהוד בשורה הראשונה. בצדם של בתי-הספר, שנתחדשו מעיקרם, כמו מוסדות ומרכזים לתרבות גבוהה, דוגמת "האקדמיה של איטליה", "הועד הלאומי לחפירות", "הועד הלאומי למדעי ההיסטוריה", "המכון הפאשיסטי לתרבות", "האוניברסיטה האיטלקית לזרים".

ביחסים הבין-לאומיים, אף-על-פי שמתרחקת המדינה הפאשיסטית מן הבין-לאומיות המלולית בלבד, הולכת היא תמיד בראש כשהדבר נוגע לפעולה ממשית לשם שיתוף-העבודה בין העמים. המכון הבין-לאומי לאיחודו של המשפט הפרטי, המכון הבין-לאומי לראינוע חינוכי, הועדה האיטלקית לשיתוף בפעולה האינטל-קטואלית, הרי אלו הוכחות ברורות לשיתוף-העבודה הפורה של ארצנו.

משנשתנתה צורת המדינה, משנתחדשו חייה של האומה, התחילו בריפורמה גמורה בתחוקה הכללית. כבר נתפרסמו – ובאחד ביולי, שנת 1931*, יכנסו לתקפם – הקודכסים החדשים של המשפט הפלילי והפרוצדורה של הענשים, שהם גילוי חשוב לעצמתו של הכשרון המשפטי האיטלקי. בקודכסים אלו יצרו במשפט הפלילי שיטה סו'נטיטית, המקבצת את הנטיות המדעיות השונות לאחדות אורגנית עליונה והמספקת גם את הצרכים הממשיים והתביעות הממשיות של חי החברה והמדינה.

וכן שאר הקודכסים הנתקנים תהא בהם קדמה תכנית ניכרת לגבי הקודקסים הישנים וחשיבות מדינית מכרעת, שכן יתנו למדינה מערכת של חוקים המתאימים לגמרם אל המצע המדיני והחברותי החדש. במקום העיקרון האינדיווידואליסטי של המהפכה הצרפתית, שבשעה זו הוא הרוח החיה בתחוקה הכללית, יבוא העיקרון

(* המאמר נכתב בשנת 1930 (המערכת).

של הארגון ושל הקבוציות, שהוא הבסיס של התורה הפאשיסטית. עם הריפורמה הכללית בחוקים תחזור איטליה, מבחינת המשפט, למקום הנכבד, שהיה לה לא פעם בעולם.

המדינה הפאשיסטית עושה את שלה ומגשמת את רגש המשפט העמוק, שאידיאל הצדק, המושרש זה דורות בקרב העם האיטלקי, משמש לו בטוי נאמן ביותר. ואכן, בשעת הריפורמה הכללית במדינה לא נגעו במוסדות האפיינים של המשפט האדמיניסטרטיבי, שאת יסודם באיטליה יש לזקוף לזכותו של פרנציסקו קריספי. להיפך, מוסדות אלו קבלו סמכות וחיזוק מן המדינה הפאשיסטית, שהיא מדינה חזקה, ורוצה להיות חזקה, אך ברוחו של החוק: כלומר, מדינה משפטית. אכן, הרעיון של מדינה חזקה ואדנותית אינו סתירה לאידיאל של הצדק, כמו שאינו סתירה לאפיה העממי בעיקרו. להיפך, גם זה וגם זה הם יסודות משלימים ומעצימים את כוחה ואת אדנותה של המדינה הפאשיסטית. אף בבחינה זו נגלים איתנותו ותואם-מבנהו של אורגניסמוס עצום זה, שהמהפכה הפאשיסטית הקימה אותו במאמצים בלתי-פוסקים תחת דגלו של בניטו מוסוליני, לקראת יעודה החדש של איטליה*.

תרגום: אוריאל הלפרין

---

* (מתוך «L'État Mussolinien», Paris 1931)